

CẢI CÁCH TƯ PHÁP TRONG LỰC LƯỢNG CÔNG AN NHÂN DÂN

PGS.TS NGUYỄN NGỌC ANH
Vụ Pháp chế Bộ Công an

1. Kết quả triển khai thực hiện.

Sau khi Bộ chính trị ra *Nghị quyết số 49-NQ/TW* ngày 02-6-2005 về Chiến lược cải cách tư pháp đến năm 2020 (*Nghị quyết số 49*), ngày 06-02-2006, Bộ Công an đã ban hành kế hoạch số 05/BCA-V19 về triển khai thực hiện *Nghị quyết số 49* trong lực lượng Công an nhân dân (kế hoạch dài hạn) và kế hoạch số 37/BCA-V19 ngày 08-5-2006 về thực hiện Chương trình trọng tâm công tác tư pháp trong năm 2006. Trong các kế hoạch này đã xác định rõ vị trí, ý nghĩa, tầm quan trọng của *Nghị quyết số 49* đối với tổ chức và hoạt động của lực lượng Công an nhân dân; nội dung và phương pháp triển khai *Nghị quyết số 49* là phân công từng mặt công tác cụ thể cho các đơn vị, địa phương, để ra kết quả cần đạt được, thời gian hoàn thành, mối quan hệ phối hợp... để nhanh chóng đưa *Nghị quyết số 49* vào thực tiễn công tác của toàn ngành.

Để triển khai thực hiện có hiệu quả *Nghị quyết số 49*, trong đó tập trung vào Chương trình trọng tâm công tác tư pháp, Bộ Công an đã tổ chức Hội nghị quán triệt *Nghị quyết* trong cán bộ cốt cán của cơ quan Bộ gồm lãnh đạo của tổng cục, các cục, vụ, viện, trường công an nhân dân, lãnh đạo các cơ quan an ninh điều tra, cảnh sát điều tra, các cơ quan khác được giao nhiệm vụ tiến hành một số hoạt động điều tra... tại Hà Nội và TP. Hồ Chí Minh.

Theo đó, các tổng cục, các đơn vị trực thuộc Bộ đều tổ chức Hội nghị triển khai

Nghị quyết, đồng thời thành lập Ban Chỉ đạo cải cách tư pháp Bộ Công an theo Quyết định số 37/QĐ-VPĐU ngày 06-02-2006 của Đảng uỷ Công an Trung ương do đồng chí Bí thư Đảng uỷ Công an Trung ương, Bộ trưởng Bộ Công an làm Trưởng Ban, với thành viên là lãnh đạo Bộ, lãnh đạo các tổng cục và lãnh đạo một số đơn vị. Một số đơn vị như Tổng cục An ninh, Tổng cục Cảnh sát thành lập Ban Chỉ đạo cải cách tư pháp của đơn vị nhằm tăng cường sự chỉ đạo của Đảng uỷ và lãnh đạo đơn vị trong hoạt động triển khai thực hiện *Nghị quyết số 49*. Các tổng cục, các đơn vị trực thuộc Bộ trưởng có liên quan đều xây dựng chương trình, kế hoạch triển khai thực hiện *Nghị quyết số 49*; đối với Công an cấp tỉnh, đến nay, đã có 42 địa phương gửi kế hoạch triển khai *Nghị quyết số 49*, 21 địa phương gửi kế hoạch thực hiện chương trình trọng tâm công tác tư pháp năm 2006 về Bộ. Mặt khác, Bộ đã chỉ đạo các đơn vị, địa phương tiếp tục hoàn thành các công tác đã được phân công trong chương trình.

Một trong những nhiệm vụ trọng tâm công tác tư pháp là tăng cường cơ sở pháp lý cho hoạt động của lực lượng Công an nhân dân, theo đó Bộ Công an đã chủ trì xây dựng các văn bản hướng dẫn thi hành *Luật An ninh quốc gia* và *Luật Công an nhân dân*; đến nay Bộ đã trình Thủ tướng Chính phủ ban hành Chỉ thị về tổ chức thực hiện *Luật Công an nhân dân*; đồng thời khẩn trương chuẩn bị tổ chức tập huấn chuyên sâu *Luật An ninh quốc gia* và *Luật*

Công an nhân dân cho cán bộ cốt cán của lực lượng Công an và các đơn vị, địa phương trong toàn quốc; tiến hành sơ kết một năm thực hiện *Pháp lệnh Tổ chức điều tra hình sự*; phối hợp với các ngành Kiểm sát, Tòa án, Quốc phòng sơ kết việc thực hiện tăng thẩm quyền điều tra, truy tố, xét xử hình sự cho các cơ quan tư pháp cấp huyện theo quy định của *Bộ luật Tổ tụng hình sự* và kiến nghị với Ủy ban Thường vụ Quốc hội tiếp tục giao thẩm quyền mới cho các đơn vị, địa phương đã đủ điều kiện.

Bộ cũng đã khẩn trương hoàn thiện Dự án Luật cư trú trình Quốc hội cho ý kiến tại kỳ họp thứ 9 Quốc hội khóa XI; đồng thời đẩy nhanh tiến độ xây dựng Dự án *Luật Đặc xá*. Lãnh đạo Bộ Công an đã chỉ đạo các đơn vị, địa phương tổng kết 4 năm thực hiện *Pháp lệnh xử lý vi phạm hành chính* để phục vụ xây dựng Dự án *Luật Xử lý vi phạm hành chính*. Bên cạnh đó, Bộ Công an đã ban hành Chương trình hành động thực hiện *Luật Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí* và Chương trình hành động thực hiện *Luật Phòng, chống tham nhũng* trong lực lượng Công an nhân dân và đã tổ chức các hội nghị triển khai *Luật Phòng, chống tham nhũng* và *Luật Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí* và các chương trình nêu trên trong toàn lực lượng.

Thực hiện chỉ đạo của Chính phủ về việc triển khai thực hiện Điều 75 của *Luật Phòng, chống tham nhũng*, Bộ đã chủ trì nghiên cứu trình Ban Chỉ đạo cải cách tư pháp Trung ương Đề án thành lập cơ quan chuyên trách điều tra tội phạm về tham nhũng trong công an nhân dân; trong đó, đã tổng kết đánh giá thực trạng hoạt động điều tra các tội phạm tham nhũng của lực lượng Công an nhân dân để từ đó đề xuất mô hình tổ chức cơ quan chuyên trách điều tra tội phạm tham nhũng, đáp ứng yêu cầu đấu tranh có hiệu quả với loại tội phạm nguy hiểm này.

Thực hiện ý kiến chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ đối với Đề án về thi hành hình

phạt tử hình, các đơn vị liên quan đã giúp lãnh đạo Bộ nghiên cứu xây dựng văn bản quy phạm pháp luật hướng dẫn cụ thể về trình tự, thủ tục thi hành hình phạt tử hình và giải quyết những vấn đề nhân đạo nảy sinh trong quá trình thi hành hình phạt này; hướng dẫn các đơn vị chức năng trong lực lượng Cảnh sát nhân dân thực hiện nhiệm vụ thi hành hình phạt tử hình. Phối hợp với Tòa án nhân dân tối cao, Viện Kiểm sát nhân dân tối cao, Bộ Tư pháp, Bộ Quốc phòng và các cơ quan liên quan triển khai nghiên cứu, đề xuất việc bỏ hình phạt tử hình đối với một số tội quy định trong *Bộ luật Hình sự năm 1999* theo ý kiến chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ. Phối hợp với Bộ Tư pháp soạn thảo các quy định về thi hành án tử hình để bổ sung vào Dự án Bộ luật Thi hành án. Bộ Công an và công an các địa phương đẩy nhanh tiến độ thực hiện Dự án xây dựng, cải tạo nâng cấp nhà tạm giữ, trại tạm giam, trại giam; Dự án đầu tư xây dựng trụ sở làm việc của công an phường; kế hoạch xây dựng kho vật chứng và các dự án, kế hoạch tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, vũ khí, công cụ hỗ trợ, phương tiện kỹ thuật nghiệp vụ bảo đảm hoạt động của lực lượng Công an nhân dân; trong đó, đã chú trọng đến công an cấp huyện, những đơn vị mới tách hoặc được thành lập mới, các đơn vị đã được tăng thẩm quyền và các đơn vị dự kiến sẽ tăng thẩm quyền điều tra. Bộ đã chỉ đạo Tổng cục Xây dựng lực lượng Công an nhân dân và các đơn vị, địa phương tiếp tục củng cố, kiên toàn bộ máy và tổ chức cán bộ, từng bước bảo đảm tuyển chọn đủ cán bộ cho các cơ quan tư pháp cấp huyện, nhất là đội ngũ điều tra viên; tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng cho đội ngũ cán bộ làm công tác tư pháp, hỗ trợ tư pháp trong Công an nhân dân. Tập trung đào tạo, đào tạo lại và bồi dưỡng cho những cán bộ điều tra chưa đủ tiêu chuẩn theo quy định của *Pháp lệnh Tổ chức điều tra hình sự năm 2004*. Các cơ quan điều tra trong Công an nhân dân phối hợp chặt chẽ với Viện Kiểm sát nhân dân tối cao, Tòa án

nhân dân tối cao và các cơ quan có liên quan thống nhất quan điểm điều tra, truy tố, xét xử các vụ án trọng điểm; ngăn ngừa có hiệu quả và xử lý kịp thời, nghiêm minh các loại tội phạm, đặc biệt là các tội phạm xâm phạm an ninh quốc gia, tội phạm tham nhũng và các loại tội phạm có tổ chức.

Các đơn vị được phân công đã giúp lãnh đạo Bộ phối hợp với các cơ quan hữu quan tiến hành đàm phán, thực hiện các điều ước quốc tế về tư pháp hình sự; đã đàm phán vòng một dự thảo *Hiệp định chuyển giao người bị kết án với Hàn Quốc và Ô-xtrây-li-a*; triển khai thực hiện *Hiệp định tương trợ tư pháp về hình sự giữa các nước ASEAN*. Bộ đã chỉ đạo Vụ hợp tác quốc tế, Tổng cục An ninh, Tổng cục Cảnh sát... tiến hành nhiều hoạt động hợp tác nhằm tăng cường sự phối hợp chung cho phòng ngừa và đấu tranh chống tội phạm có yếu tố quốc tế với các tổ chức Interpol, Aseannapol, với cảnh sát các nước láng giềng trong khu vực, các nước có nhiều công dân Việt Nam sinh sống, lao động, học tập. Phối hợp với các cơ quan chức năng Lào, Cam-pu-chia, Trung Quốc... tổ chức các hội nghị hợp tác phòng, chống tội phạm; kí nhiều thoả thuận hợp tác với các cơ quan an ninh và cảnh sát các nước về phòng, chống tội phạm có tổ chức, xuyên quốc gia,...

Có thể khẳng định rằng, lực lượng Công an nhân dân đã và đang tiếp tục triển khai nghiêm túc, toàn diện các nhiệm vụ trọng tâm công tác tư pháp. Những kết quả bước đầu trong triển khai thực hiện *Nghị quyết số 49* vào thực tiễn đã và đang tạo sự chuyển biến mạnh mẽ, tích cực trong nhận thức và hành động của lực lượng Công an nhân dân, đặc biệt là các cơ quan điều tra và đội ngũ cán bộ làm công tác tư pháp, hỗ trợ tư pháp, từng bước kiện toàn tổ chức và tăng cường năng lực của các cơ quan này, nhờ đó đã góp phần quan trọng giữ vững an ninh chính trị và trật tự, an toàn xã hội trong thời gian qua.

2. Một số việc cần thực hiện ngay nhằm nâng cao hiệu quả cải cách tư pháp.

Thứ nhất, cần đưa việc thực hiện nhiệm vụ cải cách tư pháp vào chương trình công tác chuyên môn hàng tháng, hàng quý của công an các đơn vị, địa phương; đồng thời gắn kết với việc thực hiện các chỉ thị, nghị quyết của Đảng và chủ trương của Nhà nước về đấu tranh phòng, chống tội phạm, về xây dựng Đảng, về cải cách hành chính và các nhiệm vụ chính trị khác, tạo nên thể chế đồng bộ, toàn diện nâng cao chất lượng, hiệu quả các mặt công tác công an trong tình hình mới.

Thứ hai, lãnh đạo các đơn vị công an, cần tăng cường công tác chỉ đạo, thường xuyên kiểm tra, đôn đốc việc thực hiện kế hoạch triển khai chương trình trọng tâm công tác tư pháp của đơn vị, địa phương; tập trung chỉ đạo sát sao và có biện pháp tổ chức thực hiện phù hợp nhằm bảo đảm hoàn thành có chất lượng và đúng tiến độ các nhiệm vụ đã được phân công, mỗi tháng, quý thực hiện dứt điểm một số khâu, tránh bệnh hình thức. Từng tháng, quý các đơn vị có đánh giá tình hình, kết quả thực hiện và đề xuất kế hoạch thực hiện tiếp theo.

Thứ ba, quan tâm xây dựng, củng cố bộ máy giúp việc, cơ quan thường trực của Ban Chỉ đạo cải cách tư pháp của Bộ Công an các đơn vị, địa phương đủ khả năng và điều kiện để làm tốt công tác tham mưu, theo dõi thực hiện chương trình trọng tâm công tác tư pháp trong lực lượng Công an nhân dân.

Thứ tư, tăng cường biên chế cán bộ, cấp đủ và kịp thời kinh phí phục vụ, triển khai đúng tiến độ các kế hoạch, dự án, xây dựng cơ sở vật chất phục vụ công tác tư pháp công an; nhất là phục vụ cho chủ trương tăng thẩm quyền cho các cơ quan tư pháp cấp huyện, cải thiện chế độ, chính sách đối với đội ngũ cán bộ tư pháp và hỗ trợ tư pháp nói chung phù hợp với yêu cầu nhiệm vụ mới □